Wstęp

Współcześnie, o długotrwałym wzroście społeczno-ekonomicznym regionu decydują przede wszystkim czynniki jakościowe, bezpośrednio związane z wartością kapitału ludzkiego. Kapitał ludzki uważany jest za kreatora wiedzy, dlatego jego zasoby zdefiniowane przez ilość i wysoką jakość są warunkiem koniecznym, by proces tworzenia, gromadzenia, przekazywania oraz wykorzystywania wiedzy w gospodarce zachodził szybko, sprawnie i bez zakłóceń. Kapitał ludzki jest kluczowym czynnikiem produkcji w rozwijającym się modelu gospodarki opartej na wiedzy. Uzasadnione jest to faktem, że zarówno generowanie postępu technicznego, jak i efektywne wykorzystywanie już istniejącego majątku trwałego jest w znaczący sposób od niego zależne¹. Jest jednym z ważnych czynników konkurencyjności regionów. Stąd też istotne jest podejmowanie przez władze regionalne właściwej polityki rozwoju, a wyzwaniem na poziomie regionu staje się nadanie odpowiedniej rangi i wręcz wyodrębnienie polityki rozwoju kapitału ludzkiego. Priorytetyzacja w tym zakresie jest uzasadniona, szczególnie z uwagi na stosunkowo niską skłonność sektora prywatnego do podejmowania samodzielnych inwestycji w wiedzę i kapitał ludzki. Natomiast celem jest zaangażowanie wszystkich aktorów regionalnych i stosowanie odpowiednich narzędzi, sprzyjających dostosowaniu umiejętności, kwalifikacji i wiedzy mieszkańców regionu do aktualnych potrzeb rynku.

Pojęcie kapitału ludzkiego można rozpatrywać zarówno w wąskim, jak i w szerokim ujęciu. W książce przyjęto następującą perspektywę interpretacji: kapitał ludzki utożsamiany jest z wiedzą, poziomem wykształcenia i indywidualnymi kompetencjami człowieka dotyczącymi realizacji założonych zadań oraz celów społecznych². Inwestycje w kapitał ludzki należy traktować jako alokację zasobów, która ma wpływ na przyszłe realne dochody³.

¹ W. Florczak, *Kapitał ludzki a rozwój gospodarczy* [w:] *Gospodarka oparta na wiedzy*, W. Welfe (red.), Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007, s. 112.

² N. Bontis, *National intellectual capital index; the benchmarking of Arab Countries*, Journal of Intellectual Capital, 2002.

³ K. Cichy, K. Malaga, *Kapitał ludzki w modelach i teorii wzrostu gospodarczego*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, s. 22, http://www.pte.pl/pliki/2/12/Kapitał_ludzki_ujęcie_modelowe.pdf, (Dostęp dnia 14 kwietnia 2009 r.).

W tak zarysowanej perspektywie, w ramach projektu pt. *Polityka i narzędzia kreowania kapitału ludzkiego w regionie*, odpowiadając na wyzwania gospodarki regionu łódzkiego, zrealizowano cykl badań, których celem było poszukiwanie odpowiedzi na następujące pytania:

- Dlaczego inwestować w kapitał ludzki i wiedzę na poziomie regionu?
- Kto inwestuje w rozwój kapitału ludzkiego w regionie?
- Jak realizować politykę podnoszenia jakości kapitału ludzkiego i budować system odpowiedzialny za wzrost wartości kapitału ludzkiego i wiedzy w regionie?
- Jakie są rezultaty inwestycji w kapitał ludzki w regionie, jak kreować politykę wsparcia rozwoju kapitału ludzkiego?

W prezentowanej pracy zawarto wyniki badań zorientowanych w dwóch obszarach. Pierwszy z nich dotyczy **dojrzałości przedsiębiorstw do inwestowania w kapitał ludzki w regionie**. Badania zaprezentowane w tej części dotyczą zarówno dużych - transnarodowych korporacji obecnych w regionie łódzkim, jak i małych i średnich przedsiębiorstw. Głównym problemem poddanym analizie jest zrozumienie i skłonność, podmiotów gospodarczych do podejmowania samodzielnych inwestycji w kapitał ludzki. Jednocześnie określono wyzwania w zakresie regionalnej polityki rozwoju kapitału ludzkiego w odniesieniu do gospodarki regionu.

Drugi obszar, **rola kapitału ludzkiego w budowaniu regionalnego rynku pracy**, dotyczy wyzwań w zakresie adaptacyjności gospodarki regionu w kontekście szkolnictwa zawodowego do potrzeb nowoczesnej, konkurencyjnej gospodarki. Autorzy, uprzednio identyfikując wpływ poszczególnych obszarów inwestycji w kapitał ludzki na rozwój społeczno-gospodarczy, wnioskuje o stopniu dopasowania kapitału ludzkiego do potrzeb gospodarki regionu łódzkiego.

Pozostałe wyniki badań zrealizowanych w ramach projektu pt. *Polityka i narzędzia kreowania kapitału ludzkiego w regionie*, (NCN, nr N N114 183938), zostały opublikowane w książkach: *Kapitał ludzki w regionie łódzkim. Społeczeństwo, edukacja, przestrzeń*, Z. Przygodzki (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2014 oraz *Regionalny wymiar polityki rozwoju kapitału ludzkiego. Przykład Włoch, Wielkiej Brytanii, Niemiec i Polski*, Z. Przygodzki (red.), Wydawnictwo Difin, 2013.

Zbigniew Przygodzki